

บทที่ 3

ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายต่างประเทศ

สำหรับในบทนี้จะเป็นการศึกษาประวัติความเป็นมา แนวความคิด และองค์ประกอบ ความผิดของความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกัน ในแง่ของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ในแง่ของแนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังความผิดฐานนี้ยังคงมีลักษณะที่เหมือนกันอยู่ กล่าวคือ ผู้รับของโจรถือว่าเป็นผู้ที่มีความอันตรายมากกว่าผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ เพราะการรับของโจรเป็นการส่งเสริมให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ หากปราศจากผู้รับของโจร การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ ก็ย่อมลดน้อยลงไปด้วย

นอกจากนี้ ในบทนี้ยังได้มีการศึกษาถึงคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองของความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายต่างประเทศด้วย เพื่อนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย และนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการวินิจฉัยความผิดและการให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัยต่อไป

3.1 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

3.1.1 ประวัติและองค์ประกอบของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

ประเทศอังกฤษถือว่าเป็นต้นแบบของกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ และมีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ เป็นอย่างมาก ดังนั้น ลักษณะของการบัญญัติกฎหมาย รวมถึงแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายของประเทศในระบบคอมมอนลอว์จึงคล้ายคลึงกับของประเทศอังกฤษ

ความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายอังกฤษแต่เดิมไม่ปรากฏเป็นความผิดฐานรับของโจรโดยตรง และการรับของโจรก็ไม่ถือว่าเป็นการสมรู้ภายหลังการลักทรัพย์ (Accessory after the

fact) เพราะการสมรู้ภายหลังการลักทรัพย์จะต้องเป็นกรณีที่ให้ที่อาศัยหรือซ่อนตัว¹ ดังนั้นกฎหมายอังกฤษในยุคแรกเริ่มจึงมีเพียงความผิดฐานปิดบังผู้กระทำความผิด คือ Misprision of Felony, Compounding of Felony² เท่านั้น

จนต่อมาในปี ค.ศ.1692 อังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งบัญญัติให้ถือว่าบุคคลซึ่งรับซื้อหรือรับไว้ด้วยประการใด ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักนั้น เป็นผู้สมรู้กับผู้ลักทรัพย์³ การตราพระราชบัญญัตินี้มิได้มีผลในทางปราบปรามผู้รับของโจรเท่าใดนัก เนื่องจากหลักการวิธีพิจารณาความอาญาของอังกฤษที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดว่า ผู้สมรู้ (Accessory) ไม่อาจถูกตัดสินได้ เว้นแต่ตัวการ (Principal) คือผู้ลักทรัพย์จะถูกพิจารณาลงโทษไปแล้ว ซึ่งกรณีดังกล่าวก็มีช่องว่างเนื่องจากตัวการหรือตัวผู้ลักทรัพย์นั้นเองมักจะหลบหนีไปได้หรือเสียชีวิตไปก่อน หรือหลุดพ้นคดีไปด้วยเหตุผิดพลาดจากการฟ้องคดี⁴ เป็นต้น

ในปี ค.ศ.1701 อังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติลงโทษผู้รับของโจรในฐานะเป็นผู้สมรู้ แม้ทั้งที่ผู้ลักทรัพย์จะยังไม่ถูกตัดสินลงโทษว่ากระทำความผิด และในที่สุดปี ค.ศ.1827 ความผิดฐานรับของโจร โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลัก จึงได้ถูกบัญญัติแยกออกมาเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งและกำหนดองค์ประกอบความผิด ดังนี้⁵

1. มีการรับทรัพย์
2. เป็นทรัพย์ที่ถูกขโมยมา และทรัพย์นั้นยังคงมีฐานะเป็นของโจรในเวลารับ
3. ผู้รับได้รับทรัพย์นั้นไว้โดยรู้ว่าเป็นของโจร และ
4. มีเจตนาไม่สุจริต

ต่อมาในปี ค.ศ.1916 อังกฤษได้ประกาศใช้ The Larceny Act ซึ่งมาตรา 33 ได้กำหนดลักษณะของความผิดฐานรับของโจรเอาไว้ว่าผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องมีการครอบครอง

¹ Wayne R. Lafave and Austin W. Scott, Jr., *Handbook on Criminal Law*. Minnesota: West Publishing Co., 1972. P.682.

² จิตติ ดิงศภัทย์. เล่มเดิม. หน้า 1027.

³ Wayne R. Lafave and Austin W. Scott, Jr. Ibid. P.682.

⁴ Ibid, p.683.

⁵ Rollin M.Perkin, *Criminal Law*, New York : The Foundation Press, Inc., 1969, p.332.

หรือควบคุมตัวทรัพย์สิน โดยชื่อของความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 33 นี้เรียกว่า Receiving Stolen Goods

และในปี ค.ศ. 1968 ได้มีการประกาศใช้ The Theft Act 1968 โดยกำหนดความผิดฐานรับของโจร (Handling Stolen Goods) เอาไว้ในมาตรา 22 ซึ่งใน (1) ได้กำหนดรายละเอียดความผิดให้มีความชัดเจนขึ้นและครอบคลุมการกระทำที่นอกเหนือไปจากการรับไว้โดยปกติ

มาตรา 22(1) ของ The Theft Act 1968⁶ บัญญัติว่า

“ผู้จัดการทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ ถ้า (นอกเหนือจากการกระทำในกระบวนการลักทรัพย์) รู้หรือเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์โดยไม่สุจริต รับไว้หรือดำเนินการช่วยเหลือในการเก็บรักษา การจำหน่ายจ่ายโอน หรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินนั้น โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น หรือได้จัดให้มีการกระทำเช่นนั้น”

มาตรา 34(2)(b) ของ The Theft Act 1968⁷ บัญญัติบทนิยามของคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ว่า

“ “ทรัพย์สิน” เว้นแต่จะได้บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นให้หมายความรวมถึงเงิน และทรัพย์สินอื่นทุกชนิด ยกเว้นที่ดิน และให้รวมถึงสิ่งที่ถูกตัดขาดออกจากที่ดินโดยการขโมย”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสามารถแยกองค์ประกอบของความผิดฐานรับของโจร ได้ดังนี้

(1) องค์ประกอบภายนอก

ก. ผู้กระทำ คือ ผู้ใด

ข. การกระทำ ได้แก่ การรับไว้ (Receiving), การจัดการทรัพย์สิน (Dealing) โดยการเก็บไว้เคลื่อนย้าย จำหน่ายจ่ายโอน หรือแลกเปลี่ยน รวมถึงการดำเนินการหรือช่วยเหลือให้มีการ

⁶ The Theft Act 1968, Section 22(1)

“A person handles stolen goods if (otherwise than in the course of stealing), knowing or believing them to be stolen goods he dishonestly receives the goods, or dishonestly undertakes or assists in their retention, removal, disposal or realisation by or for the benefit of another person, or if he arranges to do so.”

⁷ The Theft Act 1968, Section 34(2)(b)

“ “goods”, except in so far as the context otherwise requires, includes money and every other description of property except land, and includes things severed from the land by stealing.”

เก็บไว้ เคลื่อนย้าย จำหน่ายจ่ายโอน หรือแลกเปลี่ยน และได้กระทำโดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น

ค. วัตถุประสงค์ของการกระทำ คือ ทรัพย์ทุกชนิดที่ได้มาจากการลักทรัพย์ (รวมถึง ings ทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลากลางคืนด้วย⁸) ริดเอาทรัพย์ และทรัพย์ที่ได้มาจากการหลอกลวงตาม The Theft Act 1968 มาตรา 24(4)⁹ ยกเว้นที่ดิน (แต่หากเป็นสิ่งที่แยกออกจากที่ดินแล้ว สิ่งนั้นก็สามารเป็นของโจรได้)

(2) องค์ประกอบภายใน ได้แก่ การรู้หรือเชื่อว่าทรัพย์นั้นเป็นของโจร (Stolen goods) และเจตนาไม่สุจริต (Dishonest intent)

จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกระทำที่เป็นความผิดฐานรับของโจร สามารถแยกออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การรับไว้ และการจัดการทรัพย์ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ตรงที่การรับไว้เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดครอบครองทรัพย์ ในขณะที่การจัดการทรัพย์ ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องมีการครอบครองทรัพย์แต่อย่างใด นอกจากนี้ การจัดให้มีการรับไว้หรือการติดต่อเกี่ยวกับทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์ก็เป็นความผิดฐานรับของโจรสำเร็จเช่นกัน

การรับทรัพย์ของโจรไว้ หมายถึง การครอบครองหรือควบคุมทรัพย์ของโจร ดังนั้น บุคคลสามารถควบคุมทรัพย์โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการครอบครองทางกายภาพก็ได้ การรับไว้ นั้นจะต้องแยกออกจากการครอบครองของผู้ร้าย หากเป็นการครอบครองร่วมกันระหว่างผู้ลักทรัพย์กับผู้รับของโจรซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเขาได้แบ่งแยกการครอบครองกัน เช่นนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการรับของโจร

ในกรณีที่จำเลยรับทรัพย์นั้นมา จำเลยไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์ แต่ ต่อมาจำเลยรู้ กรณีนี้ควรกล่าวหาว่าจำเลยกระทำการเก็บทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์มากกว่าจะ

⁸ Andrew Ashwort. *Principle of Criminal Law*. 5th edition. New York : Oxford University Press Inc.. 2006. p.395.

⁹ The Theft Act 1968. section 24(4)

“For the purposes of the provisions of this Act relating to goods which have been stolen (including subsections (1) to (3) above) goods obtained in England or Wales or elsewhere either by blackmail or in circumstances described in section 15 (1) of this Act shall be regarded as stolen ; and “steal”, “theft” and “thief” shall be construed accordingly.”.

กล่าวหาว่าจำเลยได้รับไว้¹⁰ ความผิดอยู่ที่การรับทรัพย์จึงเกิดขึ้นในขณะที่รับ ไม่ใช่อยู่ที่การครอบครองทรัพย์ไว้ต่อไปหลังจากที่ได้ทรัพย์ไว้แล้ว กล่าวคือ ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษไม่เป็นความผิดต่อเนื่อง

ส่วนการจัดการทรัพย์ หมายถึง การจัดการที่กระทำขึ้นโดยผู้ที่เก็บรักษา การเคลื่อนย้าย การจำหน่ายจ่ายโอนหรือแลกเปลี่ยนทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรักษาหรือจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์ของโจรด้วยตนเอง หรือจะเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นในการเก็บรักษาหรือจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์ของโจร ก็ถือว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ การพยายามที่จะช่วยเหลือ¹¹ หรือการเตรียมเพื่อให้มีการรับไว้¹² ก็ถือว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นกัน

การรับของโจรโดยการรับไว้ จะรับไว้เพื่อตนเองหรือเพื่อผู้อื่นก็เป็นความผิด แต่หากเป็นการรับของโจรโดยการจัดการ (ดำเนินการด้วยตนเองหรือช่วยเหลือผู้อื่นในการดำเนินการ) ต้องเป็นการจัดการเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นเท่านั้น จึงจะมีความผิดฐานรับของโจร

เกี่ยวกับทรัพย์ที่เป็นของโจร ทรัพย์นั้นต้องได้ถูกขโมยมาแล้วในเวลาที่มีการจัดการทรัพย์ และผู้กระทำได้รู้หรือเชื่อว่าทรัพย์นั้นถูกขโมยมาด้วย นอกจากนี้ ผลประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์ของโจร เช่น เงินที่ได้มาจากการขายทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์ก็อยู่ในความหมายของทรัพย์ของโจรเช่นกัน¹³

¹⁰ Jonathan Herring. (2004). *Criminal Law : text, cases, and materials*. Oxford : Oxford University Press. p.491.

¹¹ Kanwar (1982) 1 WLR 845, 2 All ER 528, 75 CAR 87. Cited in D.W.Elliott and Michael J. Allen, *Elliott and Wood's Casebook on Criminal Law*. 6th edition. London : Sweet & Maxwell. 1993. p.819.

¹² Park (1987) 87 Cr App Rep 164, CA. Cited in Marianne Gile. **Criminal Law in a Nutshell**. 4th edition, London : Sweet & Maxwell. 1996. p.107.

¹³ The Theft Act 1968. section 24(2)

“For purposes of those provisions references to stolen goods shall include, in addition to the goods originally stolen and parts of them (whether in their original state or not),—

(a) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of the thief as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the goods stolen or of goods so representing the stolen goods; and

ตาม The Theft Act 1968 มาตรา 24(3)¹⁴ สภาพความเป็นทรัพย์สินของโจรจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ที่กระทำการแทนเจ้าของทรัพย์สินได้ทรัพย์สินกลับคืน (ทรัพย์สินกลับไปสู่บุคคลที่ถูกลักมา) หรือเมื่อตำรวจค้นพบ แต่ถ้าต่อมาบุคคลนั้นนำเอาทรัพย์สินไปจากตำรวจที่พบการกระทำ ความผิด บุคคลนั้นจะไม่มีคามผิดฐานรับของโจร เพราะทรัพย์สินนั้นไม่ได้มีสภาพเป็นของโจรอีกต่อไป แต่จะมีความผิดฐานลักทรัพย์สิน¹⁵

นอกจากนี้ The Theft Act 1968 มาตรา 24(2) ก็ได้จำกัดขอบเขตของทรัพย์สินของโจร เอาไว้ว่า ทรัพย์สินของโจรจะต้องอยู่ในมือหรือเคยผ่านมือของผู้ลักทรัพย์สินหรือผู้จัดการของโจร ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกขโมยมานั้นจะยังคงเป็นของโจรอยู่ตลอดสายการจัดการจนกว่าจะเข้าเงื่อนไขตามมาตรา 24(3) ดังนั้น กรณีที่ทรัพย์สินที่ถูกขโมยมาถูกแปรสภาพเป็นอย่างอื่น เช่น ถูกขายหรือถูกแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่น เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มานั้นจะถือว่าเป็นของโจรต่อไปก็ต่อเมื่อเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เคยผ่านมือของผู้ลักทรัพย์สินหรือผู้จัดการของโจรในเวลาที่มีการจัดการหรือในเวลาใดก่อนนั้น และทรัพย์สินนั้นได้เข้ามาแทนที่ทรัพย์สินดั้งเดิมที่ถูกขโมยมาไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บุคคลได้มาซึ่งการครอบครองทรัพย์สินของโจรโดยสุจริตจะได้รับความคุ้มครอง ดังนั้น บุคคลที่รับของโจรมาโดยสุจริตไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตามย่อมไม่มี ความผิดฐานรับของโจร

ยกตัวอย่างเช่น A ขโมยรถมินิมาจาก B แล้วนำไปฝาก C จัดการ โดย C รู้หรือเชื่อว่ารถนั้นได้มาจากการขโมย ต่อมา C นำรถมินิไปเปลี่ยนกับรถโฟล์คของ D แล้วนำรถโฟล์คนั้นไปขาย

(b) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of a handler of the stolen goods or any part of them as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the stolen goods handled by him or of goods so representing them.”.

¹⁴ The Theft Act 1968, section 24(3)

“But no goods shall be regarded as having continued to be stolen goods after they have been restored to the person from whom they were stolen or to other lawful possession or custody, or after that person claiming to him have otherwise ceased as regards those goods to have any right to restitution in respect of the theft.”.

¹⁵ Jonathan Herring, *supra* note 12, p.491.

ได้เงินมาจำนวนหนึ่ง กรณีนี้รณินินิดีถือว่าเป็นของโจร C จึงเป็นผู้รับของโจร ส่วน D หากได้รับรณินินิดีไปโดยรู้หรือเชื่อว่ารณินินิดีนั้นเป็นของโจร D ก็เป็นผู้รับของโจรเช่นกัน เพราะรณินินิดียังคงเป็นทรัพย์สินที่ถูกขโมยมาจนกว่าจะมีเหตุการณ์ที่ทำให้สิ้นสุดสภาพความเป็นของโจรตามมาตรา 24(3) ส่วนรณินิดีที่ C แลกมาถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ เพราะรณินิดีเป็นผลประโยชน์ของรณินินิดีที่อยู่ในมือของผู้จัดการของโจร คือ C ส่วนเงินที่ได้มาจากการขายรณินิดีก็ถือว่าเป็นของโจรตามมาตรา 24(2) เช่นกัน ถ้าต่อมา C นำเงินไปให้ E แล้ว E นำไปซื้อนาฬิกาใส่ นาฬิกาชิ้นนั้นไม่ถือว่าเป็นของโจร แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ได้มาโดยอ้อมแทนที่รณินินิดีที่ถูกขโมยมา (ทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ในคราวแรก) แต่มันไม่เคยผ่านมือของผู้ลักทรัพย์หรือผู้จัดการของโจร และไม่ได้อยู่ในมือของผู้ลักทรัพย์หรือผู้จัดการของโจร กรณีจะเป็นประการอื่นหาก E รู้ถึงที่มาของเงินก่อนที่จะซื้อนาฬิกา

ตาม The Theft Act 1968 มาตรา 22(1) ผู้รับของโจรจะมีความผิดฐานรับของโจรเมื่อกระทำการที่นอกเหนือไปจากการลักทรัพย์ (Otherwise than in the course of stealing) หมายความว่า ความผิดฐานรับของโจรจะเกิดขึ้นได้ภายหลังจากที่ความผิดลักทรัพย์เกิดขึ้นแล้วนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายอังกฤษ ผู้ลักทรัพย์อาจเป็นผู้รับของโจรได้อีก หากบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำการลักทรัพย์และได้รับทรัพย์สินนั้นไว้ในเวลาต่อมา ซึ่งการรับทรัพย์สินนั้นได้เกิดขึ้นภายหลังจากการลักทรัพย์เสร็จสิ้นแล้ว

ในส่วนขององค์ประกอบภายใน นอกจากผู้กระทำจะต้องรู้ (ไม่ใช่เพียงควรรู้หรือน่าจะรู้) หรือเชื่อ (โดยปราศจากความสงสัย) ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของโจรแล้ว ผู้กระทำยังต้องมีเจตนาที่ไม่สุจริตด้วย ซึ่งองค์ประกอบภายในของการกระทำความผิดฐานรับของโจรมีความแตกต่างกันในลักษณะของการกระทำ กล่าวคือ กรณีของการรับไว้เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดทันที จำเลยจึงต้องมีองค์ประกอบภายใน ณ เวลาที่มีการรับไว้ บุคคลผู้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริตและต่อมาทราบว่า เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ก็ตัดสินใจเก็บทรัพย์สินนั้นไว้โดยไม่สุจริต บุคคลดังกล่าวจะไม่มี ความผิดฐานรับของโจร เพราะองค์ประกอบภายในของความผิดฐานรับของโจรได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการรับทรัพย์สินที่เป็นของโจรแล้ว (ณ เวลาที่มีการรับไว้ ผู้รับมีเจตนาสุจริต) ส่วนในกรณีของการจัดการเก็บไว้เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นเป็นการกระทำที่มีลักษณะต่อเนื่อง ดังนั้น แม้ว่า

องค์ประกอบภายในจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้กระทำการเก็บไว้แล้ว ก็เป็นความผิดฐานรับของโจร เพราะองค์ประกอบภายในได้มีขึ้นขณะที่การกระทำกำลังต่อเนื่อง

คำว่า “โดยไม่สุจริต (Dishonestly)” ตามความหมายธรรมดา หมายถึง การกระทำที่ไม่สุจริต ; ขาดความซื่อสัตย์ การ โกง การกล่าวเท็จ หรือหลอกลวงโดยจงใจ ซึ่งในทางกฎหมาย “โดยไม่สุจริต” เป็นส่วนประกอบพื้นฐานของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่นิยามไว้ในกฎหมายอาญา ซึ่งมีความซับซ้อนและไม่มีการกำหนดความหมายที่สมบูรณ์เพราะในสถานการณ์ที่หลากหลายนั้น ไม้อาจนิยามความหมายที่ชัดเจนได้¹⁶

การไม่สุจริตต้องมีขึ้นในเวลาที่จะทำการรับของโจร แต่ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษไม่ได้กำหนดบทนิยามเกี่ยวกับการไม่สุจริตไว้ และเป็นกรณีที่ไม่อาจนำเอาการไม่สุจริต ในความผิดฐานลักทรัพย์มาใช้ได้¹⁷ จึงเป็นปัญหาที่ลูกขุนจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริง ซึ่งศาลอุทธรณ์ได้เคยวางหลักการพิสูจน์การไม่สุจริตเอาไว้ในคดี R. v. Ghosh (1982) 75 CR App. R. 154.¹⁸ ดังนี้

1. สิ่งที่จำเลยได้กระทำนั้นเป็นการไม่สุจริตตามมาตรฐานของบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผลและสุจริตหรือไม่

2. จำเลยรู้ว่าบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผลและสุจริตถือว่าสิ่งที่จำเลยได้กระทำเป็นการไม่สุจริตหรือไม่

ถ้าตามมาตรฐานของบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผลและสุจริตเห็นว่าสิ่งที่จำเลยได้กระทำนั้นเป็นการไม่สุจริต และจำเลยรู้ว่าบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผลและสุจริตถือว่าสิ่งที่จำเลยได้กระทำนั้นเป็นการไม่สุจริต กรณีเช่นนี้ถือว่าจำเลยไม่สุจริต¹⁹

3.1.2 คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

แต่เดิมกฎหมายอังกฤษถือว่า ภายหลังจากได้ทรัพย์สินมาและก่อนมีการรับทรัพย์สินนั้นไว้ หากสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ยังมีลักษณะเดียวกันเหลืออยู่ ผู้รับอาจมี

¹⁶ สืบค้นวันที่ 1 มกราคม 2557, จาก <http://en.wikipedia.org/wiki/Dishonestly>. 15 August 2012.

¹⁷ Michael T. Molan. *supra note 20*. p.319.

¹⁸ R. v. Ghosh (1982) 75 CR App. R. 154. Cited in Jonathan Herring. *supra note 12*. p.484-485.

¹⁹ Jonathan Herring. *supra note 12*. p.486.

ความผิดฐานรับของโจร เช่น A ขโมยไม้มาจาก B 2 ตัว หลังจากชำแหละไม้แล้วได้มอบเนื้อไม้ให้ C ครึ่งหนึ่ง กรณีนี้ถือว่า C ผิดฐานรับของโจรเพราะเนื้อไม้ที่รับไว้เป็นส่วนหนึ่งของไม้ตัวที่ถูกขโมยมา หรือกรณี A ลักษณะบัตรฉบับละ 100 ปอนด์ไปจาก B จำนวน 5 ฉบับ แล้วนำไปแลกเปลี่ยนฉบับย่อยแล้วแบ่งให้ C กรณีนี้ C ไม่ผิดฐานรับของโจรเพราะธนบัตรฉบับที่ C รับไว้ไม่ใช่ฉบับเดียวกันกับธนบัตรที่ถูกลักมาหรือมีส่วนใดส่วนหนึ่งของธนบัตรที่ถูกลักรวมอยู่ด้วย ดังนี้ จึงพอสรุปได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายของอังกฤษในยุคแรกนั้นมุ่งไปที่การคงอยู่ของตัวทรัพย์สินเป็นหลัก โดยไม่พิจารณาในแง่ของคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองแต่อย่างใด

ต่อมา The Larceny Act 1916, section 46(1) ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน” ไว้ว่าไม่หมายถึงเพียงทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลใด ๆ ตั้งแต่เริ่มแรกเท่านั้น แต่ยังหมายถึงทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงมาจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือเอาทรัพย์สินนั้นไปแลกมา ไม่ว่าจะโดยทันทีหรือไม่ก็ตาม เช่น A ขโมยไม้มาจาก B 2 ตัว หลังจากชำแหละไม้แล้วได้นำเนื้อไม้ไปขายได้เงินมาจำนวนหนึ่ง แล้วแบ่งเงินให้ C ครึ่งหนึ่ง โดย C รู้ว่าเป็นเงินที่ได้จากการขายเนื้อไม้ที่ขโมยมา กรณีนี้ถือว่า C ผิดฐานรับของโจร ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการขยายขอบเขตของทรัพย์สินที่เป็นของโจรให้ครอบคลุมถึงการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งอื่นมา และส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายของศาลตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยมุ่งถึงคุณค่าแห่งทรัพย์สินเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาความเป็นของโจร

ในปัจจุบัน The Theft Act 1968 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน (Goods)” ไว้ให้หมายความรวมถึงผลประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินของโจรด้วย เช่น เงินที่ได้มาจากการขายทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์สินที่อยู่ในความหมายของทรัพย์สินของโจรเช่นกัน (The Theft Act 1968. section 24(2))²⁰ จึงอาจสรุปได้ว่าความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษประสงค์จะคุ้มครองคุณค่าแห่งทรัพย์สิน (Value) มากกว่าตัวทรัพย์สิน (Substance)

²⁰ See footnote 13.

3.2 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส

3.2.1 ประวัติและองค์ประกอบของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส

แต่เดิมความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส (The Criminal Code of 1810) ถือว่าเป็นการสมรู้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานและต้องรับโทษเช่นเดียวกับความผิดมูลฐาน ต่อมาในปี ค.ศ.1915 จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายความผิดฐานรับของโจรขึ้นใหม่เป็นความผิดโดยเอกเทศตาม The French Penal Code ในมาตรา 460 และมาตรา 461 และยกเลิกระบบที่ถือว่าการรับของโจรเป็นการสนับสนุนหรือสมรู้

ในปี ค.ศ.1992 ประเทศฝรั่งเศสได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญารุ่นใหม่ซึ่งกำหนดให้ความผิดฐานรับของโจรไว้ในหมวดความผิดต่อทรัพย์สิน ส่วนที่ 1 ว่าด้วยการรับของโจรและความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดไว้ในมาตรา 321-1 ถึง 12 ซึ่งมีมาตรา 321-1 เป็นบทหลักที่กำหนดความผิด

มาตรา 321-1²¹ บัญญัติว่า

“การรับของโจร คือ การซ่อนเร้น การยึดถือ หรือการโอนทรัพย์สินสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือการกระทำในฐานะที่เป็นคนกลางในการโอน โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดประเภทที่มีโทษขั้นอุกฤษ (Crime) และประเภทที่มีโทษขั้นมัธยโทษ (Délit)

การรับของโจร รวมถึง การกระทำที่ได้ประโยชน์ในทุกลักษณะจากทรัพย์สินโดยรู้ว่าเป็นผลที่ได้มาจากการกระทำความผิด

ผู้รับของโจรนั้น ต้องระวางโทษจำคุก 5 ปีและปรับ 375,000 ยูโร”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสามารถแยกองค์ประกอบของความผิดฐานรับของโจร ได้ดังนี้

²¹ Penal Code. Article 321-1 (Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

“Receiving is the concealment, retention or transfer a thing, or acting as an intermediary in its transfer, knowing that that thing was obtained by a felony or misdemeanour.

Receiving is also the act of knowingly benefiting in any manner from the product of a felony or misdemeanour.

Receiving is punished by five years' imprisonment and a fine of €375,000.”.

(1) องค์ประกอบภายนอก

ก. ผู้กระทำ

ข. การกระทำ ได้แก่ การซ่อนเร้น การยึดถือครอบครอง (แม้จะเพียงแค่ชั่วคราวก็ตาม) การขนส่ง การดำเนินการเป็นคนกลางในการส่งทรัพย์สิน และการได้ประโยชน์ในทุกลักษณะจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

สำหรับการเป็นคนกลางในการส่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เป็นการรับทรัพย์สินไว้โดยอ้อม แม้ว่าจะไม่มีทรัพย์สินอยู่ในมือ และไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากทรัพย์สินนั้นก็ถือว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรแล้ว ดังนั้น การรับไว้ในกรณีดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องมีการครอบครองทรัพย์สินทางกายภาพ

ค. วัตถุประสงค์แห่งการกระทำ คือ ทรัพย์สินทุกชนิดที่ได้มาจากการกระทำความผิดประเภทที่มีโทษจำคุกและประเภทที่มีโทษจำคุกหรือกักขังอย่างสูง 30 ปี 20 ปี หรือ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งมีกำหนดโทษอย่างต่ำจำคุก หรือกักขัง 10 ปี²² ส่วนประเภทที่มีโทษจำคุกหรือกักขังอย่างต่ำ 10 ปี²³ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษจำคุก ปรับ เพิกถอนสัญชาติ การบริการสาธารณะ หรือการขกเล็ก หรือจำกัดสิทธิบางประการ²³

²² Penal Code. Article 131-1.

²³ Penal Code, Article 131-3 (Act No. 2004-204 of 9 March 2004 art. 44 1 Official Journal of 10 March 2004, in force 1 October 2004) (Act No. 2007-297 of 5 March 2007 art. 64 Official Journal of the March 7, 2007)

“The penalties incurred by natural persons for the commission of misdemeanours are:

1° imprisonment;

2° a fine;

3° a day-fine;

4° a citizenship course;

5° community service;

6° penalties entailing a forfeiture or restriction of rights, set out under article 131-6;

7° the additional penalties set out under article 131-10 ;

8° the penalty-repair.”

กรณีที่ได้รับของโจรขายทรัพย์ที่ได้รับมาหรือนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปซื้อของอย่างอื่น ทรัพย์ที่ได้มาแทนที่ของโจรถือเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วย

ถ้าหากความผิดมูลฐานที่เป็นเหตุให้ได้ทรัพย์มานั้นต้องเป็นการกระทำโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร อย่างไรก็ตาม หากภายหลังที่ความผิดลักทรัพย์เกิดขึ้นสำเร็จแล้ว ผู้รับทรัพย์อาจมีความผิดฐานรับของโจรได้อีก หากการกระทำเข้าองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร

นอกจากนี้ ความผิดมูลฐานที่เป็นเหตุให้ได้ทรัพย์มานั้นต้องได้กระทำขึ้นจริง ดังนั้น กรณีที่ผู้รับของโจรเพียงเชื่อว่าสิ่งที่รับไว้ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ทั้งที่ในความเป็นจริงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้น ผู้ที่รับของนั้นไว้ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร

(2) องค์ประกอบภายใน คือ เจตนาที่เป็นความผิด ได้แก่ การรู้ถึงการกระทำที่เป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร และรู้ถึงที่มาของทรัพย์ กล่าวคือ รู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการกระทำความผิดประเภทที่มีโทษขั้นอุกฤษ หรือประเภทที่มีโทษขั้นมัธยโทษ แต่ไม่จำต้องถึงขนาดว่ารู้ถึงชนิดของความผิดประเภทที่ได้ทรัพย์นั้นมา

ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสเป็นความผิดต่อเนื่อง ดังนั้น กรณีที่มีผู้รับทรัพย์ไว้โดยสุจริต ต่อมาภายหลังรู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการกระทำความผิดแต่ยังคงเก็บทรัพย์นั้นไว้ ผู้ที่ยังเก็บทรัพย์ไว้มีความผิดฐานรับของโจร เพราะมีการเก็บทรัพย์ไว้ประกอบกับเจตนาที่มีในภายหลัง อย่างไรก็ตาม กรณีที่ยังครอบครองทรัพย์นั้นอยู่ อายุความยังไม่เริ่มนับ²⁴

ยกตัวอย่างเช่น มีผู้นำเอาทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์มาวางไว้ในบ้านโดยที่เจ้าของบ้านไม่รู้ เจ้าของบ้านไม่มีความผิดฐานรับของโจร เพราะยึดถือทรัพย์ไว้โดยไม่รู้ แต่ต่อมาภายหลังหากได้รู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการลักทรัพย์และยังคงเก็บทรัพย์นั้นไว้ เจ้าของบ้านจะมีความผิดฐานรับของโจร

3.2.2 คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสพบว่ากฎหมายฝรั่งเศสประสงค์จะคุ้มครองที่คุณค่าแห่งทรัพย์ เช่นเดียวกับในกฎหมายอังกฤษ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่เจ้าของทรัพย์ในการอ้างสิทธิติดตามเอาทรัพย์ของตนคืน นอกจากนี้ ศาลสูงของ

²⁴ Yves Mayaud. *supra* note 69. p.732.

ฝรั่งเศส (Cour de Cassation หรือ Court of Cassation) ยังได้วางหลักสำคัญเอาไว้ในปี ค.ศ.1857 ว่า “การรับของโจรคือการยึดถือทรัพย์ไว้ด้วยความสมัครใจ อันเป็นการเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์ที่แท้จริงและรู้ที่มาแห่งทรัพย์ที่ยึดถือไว้นั้นด้วย”²⁵ แสดงให้เห็นว่านอกจากจะต้องพิจารณาถึงสภาพแห่งทรัพย์ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดแล้ว ยังต้องพิจารณาคุณค่าแห่งทรัพย์ด้วยว่ายังเป็นประโยชน์แก่เจ้าของทรัพย์อยู่หรือไม่ กล่าวคือ เมื่อได้รับทรัพย์นั้นไว้แล้วได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์หรือไม่

²⁵ Garraud. *Traité Théorique et Pratique du Droit Pénal Français*. 4th edition. 1935. pp.630-633 no.2693-2695. อ้างอิงใน ไพจิตร บุญญพันธุ์. “รับของโจร(ตอน 3-6)”. *อุลพาห*. ปีที่ 6 เล่มที่ 12. (ธันวาคม. 2502). หน้า 982.